

(א) ועירובין לו: וש"נ,
(ב) ג' נ'ט לו: וש"נ, א וימא
ב ד, ד' עירובין טו: ע"ש,
(ג) רש"י א' רש"י,

הישן תחת המטה פרק שני סוכה כד.

עין משפט
נר מצוה

יח א מ"י פ"ו מהל'
טומאת מת ה' ד':

רבינו הנאל

ושנין איפוך ואימא הכי,
הא מתניי דקתני אוכלת
בהרומה, ר' יהודה היא
דלא חייש למיתה, והאי
דקתני אסור לאכול, ר'
מאיר דחייש למיתה,
התניא עשה לבהמה
דופן לסוכה, ר' מאיר
פוסל ור' יהודה מכשיר.
ואסיקנא ר' מאיר למיתה
דחייש, לבקיעת נוד לא
חייש. ואסיקנא לר'
יהודה, לעולם לא חייש
למיתה, ואמאי אסר בין
פ"י מי יברר לנו כי
ודאי היין הנשאר הוא
התרומה והמערער, שמא
אוטו ששתה הוא היה
התרומה והמערער. וכבר
פירשנוהו בשחיתות חולין
ובכמה מקומות, לפיכך
לא הארכנו בה עכשיו.
וזה שאמר לכשיבקע הנוד,
אם ישאר וישתה הוא
שוטה טבלין שכבר נקרק
הנוד, אבל כל זמן שהנוד
קיים אין טבלין, דאמרין
הנה התרומה והמערער
בנוד. (א) הא דתנן ביום
הכידורים ר' יהודה אומר
אף אשה אחרת מתקנין
לר' שמא תמות אשתו,
מעלה עשו בכפרה. ואיכא
דאמרי אמר ר' אחא בר
יעקב וכו'. פ"י הבהמה
מחיצה בידי שמים היא,
ועמידתה ברוח היא.

(ב) נהלא על"ל לעבדו לרמ'
קאמר והא דקטו וכו'.

בין ירדו ללא ירדו ומיהו טעם זה לא יתכן גבי אס כל חכם נמי מתני
התם ככל ענין וחסדי ליה זריריה והא דפריך זמרובה (ב"ק דף
ט"ט:) דר' יוחנן אדר' יוחנן זכהיאל דכל המתקטע ובהיאל לחינן
שמלקו לקוחות הן ולא ממלק זין זו לזו משום דכל המתקטע מזכר
דזריו פזירוט (א) וקאומן להתזכר ע"י

רבי יהודה ורבי יוסי ור' שמעון אוסרין איפוך
ר"מ חייש למיתה ור' יהודה לא חייש למיתה
דתינא עשאה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל
ורבי יהודה מכשיר קשיא דרבי מאיר אדרבי
מאיר אמר לך ר' מאיר מיתה שכיחא בקיעת
הנוד לא שכיחא אפשר דמסר ליה לשומר
קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה מעמא דר'
יהודה לאו משום דחייש לבקיעת נוד אלא
משום (ב) דלית ליה ברירה ולא חייש ר' יהודה
לבקיעת נוד והא מדקתני (ג) סיפא אמרו לו
לר' מאיר אי אתה מודה שמא יבקע הנוד
ונמצא זה שותה טבלים למפרע ואמר להו
לכשיבקע מבבל דחייש רבי יהודה לבקיעת
הנוד התם ר' יהודה הוא דקאמר לרבי מאיר
לדידי לית לי ברירה אלא לדידך דיש ברירה
אי אתה מודה דשמא יבקע הנוד אמר ליה
לכשיבקע ולא חייש רבי יהודה למיתה והא
תנן ר' יהודה אומר אף (ד) אשה אחרת מתקנין
לו שמא תמות אשתו הא איתמר עלה אמר
רב הונא בריה דרב יהושע מעלה עשו
בכפרה בין למואן דאמר שמא תמות בין למואן
דאמר שמא תברח מדאורייתא מחיצה
מעליא היא ורבנן הוא דגורו בה אלא
מעשה לרבי מאיר תבטא משום גולל אלמה
תנן (ה) רבי יהודה ממשא משום גולל ורבי
מאיר מטהר אלא אמר רב אחא בר יעקב
קסבר ר"מ כל מחיצה שעומדת ברוח אינה
מחיצה איכא דאמרי אמר רב אחא בר
יעקב קסבר רבי מאיר כל מחיצה שאינה
עשויה בידי אדם אינה מחיצה מאי
הרי

לומר דלכולי עלמא חיישי' התם למיתה דלאחר שייבס לאחת פעמים שממתין השני זמן גדול מלחלון ומלייצס ותיששין שמא ימות בינתיים
אבל שמא ימות בזמן מועט לא חיישין זכקיעת הנוד דהכא וא"ת והא לא חייש ר"מ לשמא מת דזמן מרובה בפרק כל הגט (גיטין דף כ"ה)
דקתני בת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים ואזני לא מפליג התם זין שמא מת לשמא
ימות וסוגיא דשמעתין דפרק שני דיצמות כאזני דמשמע דקיצלה אביי מרבה וי"ל דאזני מדמה פרק כל הגט חששא דשמא מת דזמן מרובה
לשמא ימות לאלתר דאמון דחייש להאי חייש אכל פשיטא דלא לגמרי מדמי שמא מת לשמא ימות לאלתר דהא רבי יהודה דחייש
לשמא ימות לאלתר גבי בקיעת הנוד ואם תימני לומר דחייש נמי לשמא מת לאלתר א"כ אשת כהן שינא בעלה מפתח ביתה לא תאכל
בתרומה מכיון שנתעלם בעלה מעיניה ונרין שיהא בעלה תמיד לפניו בשעה שהיא אוכלת: ר' יהודה ורבי יוסי ור' אוסרין. הא
דבעי למימר בשמעתי' ועירובין (דף לו:) וביטין (דף כה.) וזמרובה (ב"ק דף ט"ט.) טעמא דר' יהודה משום דלית ליה זרירה אע"ג
דקתני דהיא משום בקיעת הנוד דכחומר' אשכחן טובא שאין הגמלה חושב עיקר טעם אוחו טעם המפורש בנשנה פרק התערובות
(נכחם דף טו:) גבי אכרי תמימה שנתערבו באכרי בעל מוס ובפרק שלשי דשבוות (דף כא:) גבי שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב
דכרי ר"ע ובפרק שני דמכות (דף פ') גבי כמה יאכל מן הטבול והיא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וא"ת אי רבי יהודה לית ליה זרירה
אלמא סבירא ליה כר' יוחנן דבריש כל הגט (גיטין דף כה.) ובפרק מעשר בהמה (בכורות דף לו.) דאמרין האחין שמלקו לקוחות הן ומחזירין
זה לזה ציובל אס כן היאך מלא ידיו ורגליו צבית המדרש דלא משכתא דמייתי צבורים אלמא חד זר חד עד יהושע צן ון דבפרק הציובל
(ב"ק דף ג') אית ליה לר' יהודה קנין פירות לאו קנינן הגוף דמי גבי דין יוס או יומים וכן נמי לר' יוסי דמספקא ליה התם אי קנינן
הגוף דמי או לאו והכא לית ליה זרירה וכי האי גוונא דייק צוקף השולל בטיטין (דף מה.) וי"ל דמדנין יוס או יומים אין ללמוד בעלמא
אלא גבי מיני דעזד לחוד דהתם כתיבי קראי דכספו ותחת ידו ומשאו טעמא לא מיייתי לה בהשולל כי מיייתי לה הייא דשדה אחוה
ועוד ישי לומר דדוקא ר' יוחנן הוא דאית ליה הכא סבירא דמשום דלקוחות הן מחזירין זה לזה אבל איך אמרנא דהו אמרי
דאע"ג דאין זרירה אין מחזירין כדקאמר' בריש כל הגט (שם דף כה.) ובפרק מעשר בהמה (בכורות דף טו.) דמכר הוא דאמר רחמנא
דליהדר' ציובל ירושה ומתנה לא ור' יוחנן לא קשיא מרבי יהודה דהוה מפרש טעמא משום בקיעת הנוד מיהו לא יתכן טעם זה
לר' יוסי דע"כ לית ליה כמו שאפרש וא"ת דהכא לית ליה לר' יוסי זרירה ובפרק מי שאלחו (גיטין דף ג') אית ליה זרירה דתנן
ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הו גיטא ולמאן דמתקטע בריש כל הגט (שם דף כה.) זין תולה דבעת ענימא לתולה
דבעת אחרים ניחא ורזא דלא מפליג התם מפרש טעמא (א) משום בקיעת הנוד ורצה מפרש טעמא] פרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) משום
דבעינן ראשית ששיריה ניכרין ומיהו אכתי קשה דבפרק בכל מערבין (שם) משמע דלית ליה זרירה לר' יוסי גבי מעשר שיש לי צבית
מחולל על סלע שתעלה צידי מן הכיס ר' יוסי אומר לא חילל ויש לחלק משום דבהיאל דמי שאלחו הדבר עומד להתזכר כדאמר' או ימיה או
ימות ויש ליה זרירה טפי ממהיאל דסלע שתעלה צידי מן הכיס שמא לא יתזכר הדבר לעולם וכי האי גוונא נוכל לתרן דשמואל אדשמואל:

תלמוד

אוסרין. ואמרין גורה שמא יבקע הנוד ולא יבא לרבי זרירה
ונמצא שותה טבלים. אלמא ר' יהודה חייש לבקיעת הנוד וכל שכן
למיתה אדם ור' מאיר לא חייש: איפוך. לא שנינו אפי' כדקאמר'
אלא איפכא שנינו אפי' הא דלא חייש ר' יהודה והא דחייש ר"מ
ולאו מהלוקא זין שנינו אפי' אלמ
מה דסוכה דר' יהודה לא חייש ור'
מאיר חייש: קשיא דרבי מאיר.
דבקיעת נוד ארבי מאיר דסוכה:
דלית ליה זרירה. ואפי' אינו נבקע
אסור: לכשיבקע. ניצין דזכר כלומר
ללא חיישין לה: מתקנין לו.
מומנין לכהן גדול מערב יוה"כ: שמא
פסום אשמו. וכתיב (ויקרא טו) וכפר
בעדו ובעד ביתו ציתו זו היא אשמו:
בכפרה. בכפרת יוס הכפורים עשה
זו מעלה זו שחשש זה צמדי דלא
חייש בעלמא: ופרקינן זין למ"ד
טעמא דר' מאיר משום שמא תזכר
זין למ"ד משום שמא תמות תרוייהו
מפרכי לרבי מאיר דמדאורייתא
מחילה היא ורבנן גזר שמה תזכר
או תמות מינה גבי סוכה מצוי
וביראות דר' מאיר לחומר' אכל גבי
גולל ר' מאיר מקיל וכיון דמדאורייתא
צביל היאך יכול לטהרו מידי טומאת
גולל אלמה תנן בעירובין דבר שיש
זו רוח חיים טעמא משום גולל ור'
מאיר מטהר. וה"ה דמני למיפוך
ממתנימא דלעיל דקתני ולא גולל לקצר
אלא טעמא ומני' אלימא ליה לאקשוי
ועוד משום דקתני מטהר זכהיאל
לשון קולא: רוח חיים לאו צדי אדם
הוא שהי און רוח צידו לגמור:
העומדים צרות. על ידי רוח: לאו
מחילה היא. דעיקר עמידתה דבר שאין
זו ממש הוא: דאוקמה טעוד פפות.
סמן הדופן על הנוד תפוח צרות:
הי

בינייהו איכא בינייהו דאוקמה בנוד תפוח למ"ד מחיצה עומדת ברוח
אינה מחיצה הרי עומדת ברוח למ"ד אינה עשויה בידי אדם

מוסף רש"י

שמא יבקע הנוד.
והזכר שלם היה עמד
ללא לרבי הפרשה ושמא
טבלים למפרע (חז"ן)
י' שהי לא הוכרה
התרומה משום (גיטין
כו.) לכשיבקע. ענין
דכיר לאסור, לומר דלא
חיישין להי דלא שפית,
דאי צני מסר ליה לומר
(עירובין דף כ"ט) וכו"ו חז"ן
י' שביבא לרבי כן והאי
טבלים שפה אכל און לחוש
לכן דלא שפית יבקע
(גיטין כו.) מטמא משום
גולל. אם ישאלו גולל
לקצר טעמא לעולם צביל
כמת ענינו ואפילו יטל
משום דמיא בפיק צבמה
המקשה (חז"ן ע"ב.) וכל
אשר יגע על פני השדה
לרבות גולל ודופק (עירובין
טו.) ור' מאיר מטהר.
וטעמא דר' מאיר ממש
ממסת סוכה (כ"ח) משום
דקסבר כל מחילה העומדת
כרוח חיים אינה מחילה
(עירובין טו.)

תלמוד